

**PARAULES DEL RECTOR JOSEP JOAN MORESO A LA
CERIMÒNIA D'INVESTIDURA DE WOODY ALLEN COM A
DOCTOR HONORIS CAUSA**

Universitat Pompeu Fabra, 14 de juny del 2007

La cerimònia d'investidura d'un doctor honoris causa és una jornada festiva a la nostra comunitat universitària. Celebrem, tots plegats, la incorporació a la nostra comunitat d'un nou doctor que ho és no pas per haver elaborat una treball de recerca, una tesi doctoral, entre nosaltres; sinó per *causa d'honor*, pels seus mèrits mostrats d'una altra manera. La Universitat s'engalana i es vesteix de festa major per rebre amb les braços oberts el nou membre de la comunitat.

La *laudatio* del professor Antonio Monegal ha explicat molt bé quina és l'aportació a la cultura contemporània del, ara ja, doctor Woody Allen, i ens ha recordat que, per fortuna, i a diferència del personatge d'una de les seves pel·lícules, Harry Block, Woody Allen ha aconseguit trobar la dreuera correcta per estar avui entre nosaltres. Tots els membres de la comunitat universitària de la Pompeu Fabra ens n'alegrem de tot cor. A continuació afegiré algunes coses més que, com a màxim, són glosses al marge de la *laudatio*. Encara que tenint en compte que si sempre és veritat el que deia Gustave Flaubert, més ho és quan hom ha de parlar en una llengua estrangera. Em refereixo a aquell passatge de *Madame Bovary*: 'La paraula humana és com una caldera trencada en la qual toquem melodies perquè ballin els óssos, quan el que voldríem és commoure els estels'. [Language is like a cracked kettle on which we beat out tunes for bears to dance to, while all the time we long to move the stars to pity'].

En primer lloc, Barcelona és una de les ciutats europees més devota del cinema de Woody Allen. Molts ciutadans de Barcelona, sospito, es veuen a si mateixos com a personatges dels films de Woody Allen: el mode de vida urbà, cosmopolita, culturalment ric de la ciutat de Nova York ha estat sempre un ideal per a Barcelona. La Universitat Pompeu Fabra, una universitat jove, situada al cor d'aquesta antiga ciutat, aspira i batega al mateix ritme urbà i cosmopolita que la ciutat. Alguna altra vegada he dit que la nostra universitat aspira a ser per a Barcelona el que la New York University (que surt de tant en tant a les pel·lícules de Woody Allen) és per a la ciutat de Nova York.

En segon lloc, les pel·lícules de Woody Allen han contribuït a configurar la textura afectiva i sentimental de molts dels aquí presents. Ens enamoràvem i desenamoràvem com els personatges d'Annie Hall o de Manhattan, anàvem a concerts i al cinema i compràvem llibres de poemes per regalar en antigues llibreries, com si emuléssim Michael Caine a *Hannah and her sisters*, regalant els versos de Cummings. El cinema de Woody Allen forma part de la nostra *educació sentimental*. I parlant d'educació sentimental, crec que el que dic podem resumir-ho en allò que l'escriptor Julian Barnes diu referint-se a l'escena final de, precisament, *L'éducation sentimentale* de Flaubert: 'Happiness lies in the imagination, not the act. Pleasure is found first in anticipation, later in memory'.¹ ['La felicitat està en la imaginació, no en l'acte. El plaer es troba primer en la il·lusió, després en el record'].

En tercer lloc, si hom cerca 'Woody Allen' a *Google Scholar*, hi trobarà unes 25.600 entrades, aproximadament. Algunes d'elles són citacions acadèmiques genuïnes. Donada la meua especialitat com a professor, en triaré una de filosòfica. En un llibre important (amb gairebé cinc-centes citacions a Google Scholar), *Ways of Worldmaking*, Nelson Goodman diu que la millor resposta al problema que es planteja la dóna, textualment, el professor Woody Allen. Diu Goodman:

Perhaps the best answer is that given by Professor Woody Allen when he writes: 'Can we actually 'know' the universe? My God, it's hard enough finding your way around in Chinatown. The point, however, is: Is there anything out there? And why? And must they be so noisy? Finally, there can be no doubt that the one characteristic of 'reality' is that it lacks essence. That is not to say it has no essence, but merely lacks it. (The reality I speak of here is the same one Hobbes described, but a little smaller).'²

[Potser la millor resposta és la que dóna el professor Woody Allen quan escriu: 'Podem 'conèixer' realment l'univers? Déu meu, ja és prou difícil apanyar-te-les al barri xinès. Això no obstant, la qüestió és: Hi ha alguna cosa allí fora? I per què? I per què han de fer tant de soroll? Finalment, no pot haver-hi cap dubte que la principal característica de la 'realitat' és que està mancada d'essència. No és que no en tingui, d'essència, sinó que n'està mancada. (La realitat de què parlo aquí es la mateixa que la de Hobbes, però una mica més petita).]

I Goodman afegeix: 'We do better to focus on versions rather than worlds' [Farem bé centrant-nos en les versions i no en els mons]. També amb els seus films, Woody Allen ens ha ensenyat moltes maneres diverses de construir mons, perquè aquesta és precisament la funció del creador de ficcions, permetre'ns viure móns que no són el nostre món real però que —com a mons possibles— podrien haver-ho estat.

Last, but not least, com és sabut, el nom amb el qual Woody Allen va arribar al món és Allan Stewart Königsberg. I Königsberg és el nom d'una vella ciutat prussiana (ara part de Rússia) que els avantpassats del nostre nou doctor van dur fins a Nova York.

---

¹ Julian Barnes, *Flaubert's Parrot* (Londres: Jonathan Cape, 1984), pàg. 169.

² Nelson Goodman, *Ways of Worldmaking* (Indianapolis: Hackett Publishing Company, 1978), pàg. 97. El text que Nelson Goodman cita de Woody Allen a 'My Philosophy', *Getting Even* (Nova York: Random House, 1971), cap. 4.

Königsberg fou també la pàtria d'Immanuel Kant, el filòsof més important de la modernitat. El món de persones lliures i iguals que poblen els films de Woody Allen expressa també el somni del vell filòsof de Königsberg: un món cosmopolita en el qual la raó pública ha dibuixat el marc que possibilita els plurals i diversos plans de vida de les persones. De vegades, en broma, diem que Immanuel Kant mereixeria, a títol pòstum, un doctorat honoris causa a la nostra universitat. Deixeu-me acabar suggerint que honorant Woody Allen, honorant Allan Stewart Konigsberg, honorem també el record d'Immanuel Kant i ens comprometem mútuament en la preservació d'aquesta forma de vida, fonamentada en el coneixement, la cultura, la llibertat i la igualtat de tots.

Moltes gràcies